

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**ДО
Г-Н ГЪЛЪБ ДОНЕВ
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ДО
Г-Н ИВАН АСПАРУХОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА МЕЗДРА**

**ДО
Г-ЖА КАПКА НЕЦОВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ“ ГР.
МЕЗДРА**

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОНЕВ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АСПАРУХОВ,

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НЕЦОВА,

Омбудсманът на Република България, съгласно чл. 19, ал. 2 от Закона за омбудсмана, изпълнява функциите на Национален превантивен механизъм (НПМ) по смисъла и в съответствие с Факултативния протокол към Конвенцията на Организацията на обединените нации против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, приет на 18 декември 2002 г.

Във връзка с тези функции, на 29.06.2021 г. екип на институцията извърши внезапна проверка в Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания (ЦНСТДМУ) гр. Мездра. Екипът се запозна с разпространена в медиите информация за извършено насилие спрямо девет годишно момче от друг младеж на 20 годишна възраст. Момчето е прието в столичната спешна болница "Пирогов" с тежки наранявания по ръцете, причинени от стягане. То е било вързано с часове през нощта за леглото си с чорапогащник, вследствие на което детето е оперирано. С много усилия лекарите успяват да спасят пръстите на ръцете му от ампутация.

В резултат на проверката и проведените разговори със служителите и с 20 годишния младеж, като омбудсман установих наличие на системни проблеми в предоставянето на социалната услуга. В ЦНСТДМУ гр. Мездра са настанени 14 деца и лица. Навършилите 18 годишна възраст са 7, като най-възрастният настанен потребител е на 34 г., най-малкото настанено дете е на 9 години. Възрастовата разлика между най-малкия настанен и най-възрастния е 25 години.

Екипът на НПМ смята, че подобна голяма възрастова разлика между потребителите и механичното им събиране в ЦНСТДМУ е предпоставка за лошо качество на предоставяната социална услуга и е в разрез не просто с най-добрия интерес на децата, но е и заплаха за тяхното здраве и живот. При повечето проверки на НПМ в различни ЦНСТДМУ в страната екипът системно установява агресивно поведение от страна на младежите спрямо по-малките деца. Конкретният случай с детето в ЦНСТДМУ гр. Мездра е поредното и категорично доказателство за тази лоша практика, която води до изключително тежки последствия.

Друга констатация на екипа на НПМ е свързана със смесването на деца с дълбока умствена изостаналост и младежи с леки форми на увреждания. По време на проверката екипът установи, че единствено Георги Тодоров (младежът извършил насилието) няма поставена диагноза умствена изостаналост, завършил е 10 клас, и е единственият, който може да говори свободно. Контактите му са само със служителите в Центъра. Безспорно дългата изолация на Георги, невъзможността да общува с връстници и да извършва смислени дейности води до неовладяна агресия.

По данни на служителите в проверяваните ЦНСТДМУ тези случаи са чести, тъй като персоналът е недостатъчен и трудно успява да овладее агресивното поведение на младежите. Смесването на деца и лица с увреждания в ЦНСТДМУ води до много големи трудности при полагането на грижи за тях, включително свързани с половото им съзряване и с различните видове потребности.

Още през 2014 г. омбудсманът като НПМ излезе с официално становище по отношение на констатирани при проверки проблеми в центровете за настаняване от семеен тип при деца и младежи с увреждания.

При проверките в различни ЦНСТДМУ НПМ многократно е установявал, че полаганите грижи за деца и младежи с тежки форми на увреждания от страна на персонала не отговарят на потребностите на децата и с това пряко се застрашава здравето им. Важно е да се отбележи, че обучението за работа с деца с увреждания на персонала в ЦНСТДМУ е недостатъчно, което води до невъзможност да се реагира адекватно в кризисна ситуация и дори да се идентифицира такава, какъвто е случаят в ЦНСТДМУ гр. Мездра. По данни на директора на ЦНСТДМУ гр. Мездра, последното обучение на служителите е през 2018 година.

В тази връзка и на основание чл. 28 „г” от Закона за омбудсмана се обръщам към Вас със следните препоръки:

До министъра на труда и социалната политика:

1. Да се преустанови настаняването на деца и лица (над 18 годишна възраст) в една и съща социална услуга.

2. Настаняването на деца и лица в дадена социална услуга трябва да бъде съобразено с психическото им състояние и физическо развитие.

До директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Мездра:

1. Да се предприемат спешни мерки по реинтеграция на Георги Стефчов Тодоров – и моменталната му подготовка и преместване в подходяща социална услуга за лица.

До кмета на община Мездра:

1. Да се окаже психологическа подкрепа на Георги Стефчов Тодоров и Юджин Юксел Исуф – работа с психолог.

2. Да се изготви план за обучение на всички служители от Комплекс за социални услуги за деца и лица с увреждания гр. Мездра, свързан с разпознаване и превенция на агресията при деца и лица, настанени в институции.

Очаквам в законовия едномесечен срок да ме уведомите за предприетите от Вас действия по изпълнение на направените препоръки.

С уважение,

**ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**